

TURI TÍMEA

Üres vállfa

Ezt a ruhát akarom – mondja a gyerek, minden szaván hangsúly, miközben majdnem elesik a rámutatás lendületétől. Az anyja, aki pár lépéssel odébb egy nagy, fényes tükröben nézi a nyaka köré kerített selyemsálat, mintha meg se hallaná az eksztatikus ordítást, újabb sálat választ próbaképpen. De a lánya ma-kacsul újra kiált: *ezt*.

Az anya úgy lép a gyerekhez, olyan eleganciával, hogy ahhoz neki, a gyerekek lényegében semmi köze ne legyen. Melyiket kéred, tündérem, ezt a piros csíkos virágmintást?, ezt a tarka, rövid nyári szoknyát?, fodros blúzt?, mesemintás pólót?... A kislány azonban görcsös kis mutatóujjával a ruhákkal megtömött sorban árválgató üres vállfa felé mutat: *ezt*.

Az anya zavarát kendőzve nevet, de nevetésén is átérződik a remegő ijedtség. Se kevesen, se sokan nincsenek az áruház ezen ruhaosztályán, az egyik eladó pedig, a kollegákkal való trécelésből kiszakadva odalépdél az anyához, majd olyan határozottsággal kérdez, mint aki választ se vár: segíthetek.

Nézze, kezdi a nő, a nyakára tekert sál árcéduláját birizgálva, de nem tudja befejezni a mondatot, mivel közbeszól a gyerekhang: *ezt a ruhát akarom*. Nem tudni, gúny, ostobaság (vagy éppen bölcsesség?) vezérli az eladó viselkedését, de felemelt fejjel, lefelé sandító tekintettel azt mondja: jó döntés. Mivel a kislánynak biztos jól állna, épp ezért ki se kell fizetni, odaadjuk ajándékba, ingyen.

Mint a leggyakorlottabb mozgásművészek a fényes sétálóutcákon vagy a sötét zugszínházak mélyén, afféle pantomimszerű, hajlékony mozdulatokkal emeli le a vállfáról, csomagolja halkan neszező csomagolópapírba a semmit. A gyerek elégedetten figyeli az eseményt, az anya pedig szinte elvarázsolva, tétován veszi el az elkészült csomagot. Miközben a már mással foglalkozó gyereket szórakozottan húzza maga mellett, észre se veszi: nyakán leng az ott felejtett sál az árucímkével, rajta a kifizetetlen összeg száma, és ki tudja, miért, a máskor oly megbízható biztonsági kapu most nem villog pirosan, nem sípol élesen, ahogy pedig kellene ilyenkor.

Az apa veszi észre otthon a nő nyakán a kendőt, mit vettél, kérdi a férfi a konyhában estefelé a vacsorához éppen sajtot szelő anyát, semmit, mondja az. És a nyakadon, az mi, forszíroz tovább a férj, mire a nő ijedten kap a sálhoz, istenem, hát ez csak egy véletlen, ki se fizettem, nevet a nő, majd legyint, úgymint olyan furcsák ezek az áruházi eladók.

A kisgyerek unottan válogat a vacsorájában, sorba rendezi a paprikát és a paradicsomot, a szétvágott zöldségeket újrailleszti. Egy cikkely híja van a paradicsom teljes kerekiségének, éppen az apa fal be egy darabot, talán az volt a hiányzó rész. A gyerek fülében monoton és érdektelen morajjá vegyül a szülők beszéde. Összepréseli a szétszaggatott kenyérdarabokat, katonának hívják, kenyérkatonának, így tanulta az óvodában. Unottan bekap egy-egy falatot. A sajtra lesz figyelmes, a sárga testre, benne a kerek lyukakkal. A fény felé forgatja, a szeméhez emeli, az apja vagy az anyja látványát keretezi be vele. Tetszik neki a sajt, ez a lyukas tárgy, de éhes is. Muszáj ennie, ezért, kompromisszumképpen, úgy dönt, a sajtot bár megeszi, de a lyukakat meghagyja, mert szépek.

Azt persze nem tudni, milyen érzés volt ezeket a kis úrdarabokat elveszteni. Micsoda néma felismerés.

Az apa és az anya egyenletes, kétszólamú szuszogása áthallatszik a szomszéd szobából, a gyerek tágra nyílt szemmel a sötét és kivehetetlen plafont bámulja. A sajtra gondol talán, majd halkán, de határozottan felül az ágyában, az előszoba felé botorkál apró lépteivel, az előszobaszekrény lapjára ledobott selyempapír felé topog a félhomályban. Az új ruha. Felemeli a csomagot, a szobája felé indul vissza, a szájában még mindig ott a sajt és elvesztett lyukainak kimoshatatlan íze. A sötétben persze megbotlik, az esés után apró ujjaival kitapintja térdén a ragacsos sebet, vérzik. Kezéből kibomlik a selyempapír, belőle a semmi. A zajra felriad az anya, álmosan a gyerekordítás felé topog az apa is. Baj van, mi történt?, kérdi az anya bágyadtan, mint aki még fel nem ébredt. Elveszett, sírja a gyerek, kiesett a kezemből a csomag és *kigurult* belőle, elveszett az új ruhám.

Költözés

(RÉSZLET)

Ha író lennék, írnék egy regényt.

Ha író lennék, mint ahogy nem vagyok, írnék egy kis- vagy nagyregényt, nem tudom, mennyire volna hosszú, de a címe ez volna: költözés.

Ezt mondja anyám az ódon szoba falának dőlve, az átellenben lévő falrepedéseket figyelve.

Írnék egy regényt, címe: költözés.

Mondja, elmegy a lebontott házfal előtt, miközben kiirthatatlan gaz fedí be az esővíztől foltos fakerítést.

Írnék, címe: költözés.

Mondja, rajtam apró orgonaszín kordnadrág, erre egy fénykép alapján emlékszem, óvodába járok, ott nyomorítják meg a lelkemet, ott ordít rám az ondolált hajú óvónéni, ott zárnak ki a barátok a babakútból, ott tömik belém a menzások nének a meggyzószt, és senkit nem érdekel, hogy vele csúszik a meggyfog is.

Írnék: költözés.

Mondja, és fanyalog a frissen vásárolt báli ruhám láttán, amiben a szalagavatómra készülök, nem is szalag-: gombavató ez, így hívják, mint sehol a világban máshol, csak két gimnáziumban széles ez országban, plusz itt, ahol nekem adatik érettségiznem, csak azért mondtam szalagot gomb helyett, hogy könnyebb legyen megérteni.

Költözés.

Nem mehetnek veszendőbe a percek. Nem tudom, ez miért jut eszembe. Kollegista egyetemista vagyok, lila kordszoknyába járok és van két barátnőm, akiknek az iskolája nem szalag- hanem gombavatót tartott.

Költözés.

A kertés házban lehetett ordibálni, ki lehetett nyitni a száját, nem kellett artikulálni se: énekelni, kiabálni viszont jó volt, repedjenek csak a falak. Volt egy kert, ahova nem mentem ki, kiment viszont az anyám, beült a virágnak becézett gaz közé és aludt. Meditált. Néha elordította magát, repedjenek csak a falak, gyere ki a kertbe, és itt a nevetem mondta. Nem mentem, bár a tévé előtt ülve is hallottam a kiáltozást.

Költözés.

A panelben meg nem a menny, nem az úristen lakik a fej felett, hanem a szomszéd. A felsőszomszédnéni. Már el vagyunk költözve, amikor mégis visszamegyek a régi házba költözködni: aki megvette e kertés házat, adott haladékos. Köztes idő, purgatórium. Én meg szeretnék egyet ordibálni, mintegy nosztalgiából, hiszen a panelben nem lehet, de itt sem tudok, mert nem tudok a repedező plafonra úgy nézni, hogy oda ne a felsőszomszédnénit érezném.

Költözés.

És nem érdekel a múltam, aminek érdekelnie kéne, a múltnak, aminek mély a kútja, én csak a tükrét figyelem. Onnan tudtam sokáig, hogy nővök, hogy egyre inkább megláttam magam a magasan kezdődő szobatükörben. Két nagy szoba-

tükör volt, két nagy szekrénybe ágyazva, amelyek egyre kevésbé voltak nagyok, két tükör, egymással szemben, egymásba fordítva, tükrözhatték volna boldogan magukat a végtelenségbe a végtelenségig, ha nincs köztük a szoba, és legfőképp: ha nem vagyok köztük én. Én voltam meg a bútorok köztük – bár a bútorok sohasem érdekeltek annyira, mint én magam magamat.

Vagy hazudnék? Nem tudom, a tárgyak akkor is érdekeltek vagy csak az emlékezés teszi őket említésre méltóvá: a bili. A bili, az fontos, ráülni, eresztetni, nyomni. Nem emlékszem a fenéktörölésekre, jó isten, remélem, azért nem maradt el túl gyakran. A bili fehér volt és idővel sárga: a vizelet kicsapódott szélében a fehér zománcon, néha nagy darabokban hullott le mindebből egy rész. Piszkos gyerek voltam. Retkes. Nem mindig, de így emlékszem. Amióta emlékszem, koszos vagyok. Előtte meg mit ér az élet.

Volt egy piros műanyag kád, egy ideig abban mosdottam, abban mosdattak, úgy emlékszem, egyszer bele is szartam. Aztán belehalt a piros polietilénbe egy denevér. Egy igazi. Sohase láttam. Sohase fürödtem benne többször.

Költözés.

Mély, mély, ezt értem. Bele lehet fulladni, annak, aki nem tud úszni: bár úszni se lehet benne, mert ahhoz túl szűk. A panelban van vécé. A régi házban is volt vécé, de azt nem használtam, csak anyám meg apám. Anyám soha nem ült rá az ülőkére. Én se az iskolában. A panelben igen, ez volt az első öröm. A panelban a zománcozott kádban is fürödtem már, hosszan, míg kihűl a víz, behunyt szemmel meditálva, ahogy az ifjúsági magazin egyik oldalán láttam. És koszos maradtam mégis. A szakirodalom úgy mondaná: kreolbőrű. Mások szerint meg sápadt; na, erre varrjunk gombot.

Mélységesen mély a múltnak vécéartálya.

Költözés.

Annyi út van, amerre el lehetne indulnom, és csak egyet választhatok. Mindig sok út van és mindig csak egyet. És nem tudom, vissza lehet-e fordulni, és előlről lehet-e kezdeni máshonnan. Volt egy mesekönyvem, egy ilyen hófehérke-átirat, interaktív olvasmány, bolyongj a fejezetekben, kis pisis ovis, alakítsd az életet. Nem szerettem. Vagy igen? Nem emlékszem, mi az, amit szerettem és mi az, amit nem: csak azt tudom, hogy mi foglalkoztatott. Antalimre, rózsagyöngy, süsüka, macisajt, suhajda, túrógombóc. Etcetera. Milyen egy citera?

Meg volt egy rajzfilm: kettéválik egy ember, így vizuálisan, az egyik rész balra megy, a másik jobbra tipeg, aztán egy percen belül összetalálkoznak (összetalálkozik?), de a két rész már nem passzol: az egyik nagyobb, mint a másik. Így to-

pog(nak) tovább. Egy úton, a messzeségbe. Hát most azt hiszem, ez nem egy gyerekfilm volt.

Költözés.

Csak egy helyre lehet költözni és csak egy helyről. A panel fehér, mint egy önreflexív filozófiai tézis. Be kell lakni, és ezt csak folyamatosan lehet. Először kerül be az ágy, egy új ágy, aztán a székek, asztalok, polc, a ruhásszekrényt sokáig egy nyitott bőrönd helyettesíti.

Mindig több dolog van, mint aminek volna hely.

Zúdulva jönnek a tárgyak, jönnek és elhagynak engem. Ez egy verssor, én írtam.

A ruha jó, mert elfedi a testet. Ez sokáig nem érdekelt. A Balaton kék, olyan, mint a tenger, gondolom, bár még nem láttam tengert. A Balaton jó, de én nem tudok úszni.

Mélységesen mély a múltnak balatonja.

Ott ringatózok benne, mint szebasztian a Kis hableányból, nemrég láttam a moziban. Azt éneklí: ringat a víz, és azt éneklek én is. És nincs rajtam más, mint egy égkék fürdőgatya, felül meg nem takar semmi. Nincs mit. Aztán egy nagyobb lánnyal, akinek neonsárga, divatfodros műszálas fürdőrucija van, elmegyünk a parton sétálni, és egy barkácsoló fiúhoz megyünk bratyizni. És kurvára bánt a meztelenségem, pedig akkor még nem is tudok káromkodni.

A neon lány amúgy a külföldi rokonom, de ez most nem érdekel.

Semmi nem érdekel, aminek kéne.

De ki mondja meg, minek kellene.

Jól öltöztem sokáig, és erre nem emlékszem. Kék ruha, zöld ruha, kis nadrág, kis blúz. Fagyizni csak meztelenül, úgyis leeszem magam. Ez anyám véleménye. Aztán arra emlékszem, hogy két napig ugyanabban a bugyiban voltam. Hideg volt. És honnan tudhattam volna, hogy ez baj. Tényleg: baj?

Költözés.

A panelben meg hatalmába kerített valami flanc. Valami naponkénti csere. Izé, ruhamizéria: a ruha jó, mert eltakar. És hát mindig is hajlamos voltam koszos maradni. Nem lehet egyik pillanatról a másikra lemosni minden retket. A test meg amúgy sem látszik, a ruha igen.

Költözés.

A koleszban meg kinézik az embert, ha nem áll minden nap a rozsdás zuhanyrózsa alá; hiába bizonygatja, itt csak koszosabbnak lehet lenni. Van valami za-

varó egy ismeretlen valaki szeméremszőrzetének a vizes kövezeten szétszórt látványában; szóval a kollégium, az egy elég naturalista műfaj.

De hát mi nem az.

